

W

nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 10(66) Październik 2016

Trudna sytuacja w rolnictwie

- tematem debaty w Sejmiku

str. 7

Pszenica zwyczajna ozima

Większa zimotrwałość - pewniejszy plon

str. 8

Dynia

- królowa jesieni

str. 11

Spis treści

Aktualności

Nagroda Gospodarcza
Wojewody Łódzkiego

.....str. 4

Sygnaty od rolników

.....str. 4

Płatności bezpośrednie

.....str. 4

Posiedzenie V-4

.....str. 5

Prawnik radzi

Dziedziczenia płatności
bezpośrednich i ONW

.....str. 6

Temat numeru

Trudna sytuacja w rolnictwie
- tematem debaty w Sejmiku

.....str. 7

Dobre praktyki w rolnictwie

Pszenica zwyczajna ozima

.....str. 8

Emisja metanu przez krowy

.....str. 9

Ubezpieczajmy się u siebie

Jesienne ubezpieczanie upraw

.....str. 10

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Dynia - królowa jesieni

.....str. 11

Smaki i pasje z regionu

IX Wojewódzki Rajd Rowerowy
OHP

.....str. 12

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja:

Materiały do gazety

Sylwia Skulimowska – 604 627 197

sylwia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl

Reklama

Piotr Kociołek – 692 467 000

piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce: IRWL

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść
tekstów i reklam dostarczonych przez Instytucje współpracujące.
Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie
prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie

www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,
ul. Północna 27/29, 91 – 420 Łódź,
tel. 42 632 70 21

Projekty i druk:
www.tagraf.pl

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego
ul. Północna 27/29 91-420 Łódź
tel. 42 632- 70- 21 fax. 42 632-70-31

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

BIURA POWIATOWE

Powiat	Przewodniczący / Delegat	Adres biura	Telefon
Belchatów	Janusz Frydrychowski Marcin Śmiałkowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Belchatów, pokój nr. 9	511 124 504
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny, ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510-474-851
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	ul. Podrzeczna 18, pok.117 siedziba BGŻ, 99-300 Kutno	510-474-825
Łask	Bronisław Węglewski Marek Krawczyk	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510-474-871
Łęczyca	Małgorzata Gabryelczak Dariusz Kowalczyk	ul. Przedrynek 2, parter 99-100 Łęczyca	510-474-725
Łowicz	Jan Znyk Donata Wrona	ul. Starościńska 1, pok. 213 99-400 Łowicz	510-474-800
Łódź-Wschód	Jan Woźniak Bogdan Salata	UG w Andrespolu ul. Rokicińska 126 95-020	510-474-874
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	ul. Kowalskiego 2 26-300 Opoczno	510-474-870
Pabianice	Czesław Dzierżawski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510-474-865
Pajęczno	Jacek Koziński Łukasz Wojtaszczyk	ul. 1 Maja 13/ 15, pok. nr 14 98-330 Pajęczno	510-474-813
Piotrków Tryb.	Tomasz Kowalski Bogdan Pietrykowski	Starostwo Powiatowe, Al. 3-go Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510-474-861
Poddębice	Ewa Bednarek Mariusz Gortat	GS Samopomoc Chłopska, ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510-474-725
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6, 97-500 Radomsko, pok. nr 210	510-474-801
Rawa Maz.	Mariusz Cheba Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5, pok. 58, 96-200 Rawa Maz.	510-474-850
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	ul. POW 30, 98-200 Sieradz	511 124 538
Skierniewice	Andrzej Kowara Jacek Ossowicz	ul. Jagiellońska 32 96-100 Skierniewice	510-474-841
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Ewa Sygitowicz	ul. Św. Antoniego 41 pok. nr 20, 97-200 Tomaszów Maz.	510-474-862
Wieluń	Józef Stępień Krzysztof Wróbel	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510-474-804
Wieruszów	Jerzy Karsznia Ryszard Starek	ul. Ludwika Waryńskiego 8, 98-400 Wieruszów	510-474-804
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Jan Nowak	ul. Ceramiczna 10, 98-220 Zduńska Wola	510-474-793
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24, 95-100 Zgierz	510-474-738

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź, ul. Swojska 4, lodz@tuw.pl	42/640-68-53 42/640-68-54
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski, Al. 3 Maja 33, piotrkowtrybunalski@tuw.pl	44/649-69-29 44/649-69 80
Oddział w Belchatowie	97-400 Belchatów, ul. Wojska Polskiego 27A, belchatow@tuw.pl	44/633-01-03
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice, ul. Senatorska 25 skierniewice@tuw.pl	46/832-30-00 46/832-36-49
Filia w Łowiczu	99-400 Łowicz, ul. Przyrynek 16, lowicz@tuw.pl	46/837-00-79
Oddział w Kutnie	99-300 Kutno, ul. Zduńska 9, kutno@tuw.pl	24/254-17-00
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, Rynek 19, sieradz@tuw.pl	43/822-33-99 fax:822-38-68
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8, leczyca@tuw.pl	24/721-01-61
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4 radomsko@tuw.pl	44/683-51-05 44/683-21-27

Rada Powiatowa Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Poddębicach

Powiat poddębicki położony jest w północno-zachodniej części województwa łódzkiego. Obejmuje obszar 881,3 km² i zamieszkuje go około 42.000 mieszkańców. W jego skład wchodzi 6 gmin, w tym dwie gminy miejsko – wiejskie: Poddębice, Uniejów oraz cztery gminy wiejskie: Dalików, Pęczniew, Wartkowice, Zadzim.

Rolnictwo stanowi podstawę gospodarki powiatu poddębickiego. Użytki rolne zajmują w powiecie 65 tys. ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 8,5 ha. W uprawie roślin specjalnością są uprawy ziemniaka, warzyw, zbóż oraz sady. W hodowli zwierząt dominuje bydło mleczne, rzeźne i drób. Cennym bogactwem naturalnym powiatu są wody geotermalne wydobywane w Poddębicach i Uniejowie.

Rada Powiatowa Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Poddębicach liczy 12 osób. Członkami Rady Powiatowej IRWŁ w powiecie poddębickim są: **Gmina Dalików:** Mariusz Gortat - delegat na Walne Zgromadzenie IRWŁ, Leszek Chmielecki, **Gmina Pęczniew:** Krzysztof Bekalarczyk, Piotr Domżał, **Gmina Poddębice:** Andrzej Łodziński, Robert Leśniewicz, **Gmina Uniejów:** Paweł Urbaniak, Damian Nita, **Gmina Wartkowice:** Grzegorz Hajdas, Leonard Świątczak, **Gmina Zadzim:** Ewa Bednarek – przewodnicząca Rady Powiatowej IRWŁ (członek Zarządu IRWŁ), Karol Janaszkiwicz.

Przedstawiciele Rady Powiatowej IRWŁ Izby Rolniczej w powiecie poddębickim biorą udział w szacowaniach szkód łowieckich wyrządzonych przez dziką zwierzynę, jak również w szacowaniu szkód spowodowanych niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Wydają opinie w sprawie przekwalifikowania gruntów oraz

czynnie uczestniczą w ważnych wydarzeniach gminnych i powiatowych. Posiedzenia Rady odbywają się z udziałem przedstawicieli: ARiMR, KRUS, WIORIN, ŁODR, PIW, ARR i innych instytucji, które udzielają szczegółowych odpowiedzi na tematy interesujące rolników z naszego powiatu.

Należy zaznaczyć, że Rada Powiatowa IRWŁ w Poddębicach wielokrotnie wnioskowała o:

- Przeanalizowanie rynku mleka i stworzenie warunków dla rozwoju mleczarstwa w gospodarstwach rodzinnych.
- Zaliczania okresów ubezpieczenia w ZUS do stażu pracy w KRUS.
- Zmianę procedury uznania, że teren został dotknięty klęską suszy. Niebranie pod uwagę produkcji z ostatnich 3 lat, lecz szacowanie strat rzeczywistych w danym roku itp.

Największą bolączką rolników z naszego terenu są niskie ceny zbóż, mleka i innych produktów rolnych, co zniechęca do inwestycji i przejmowania gospodarstw przez młodych następców, a także anomalia pogodowe (susza, wymarznienia), które znacząco obniżają zbiór plonów. Biuro Rady Powiatowej IRWŁ mieści się w Poddębicach przy ul. Kaliskiej 3/5, 99-200 Poddębice, tel. 510 474 725, mail: poddebice_izbarol@wp.pl

Pracownik biura pomaga rolnikom m.in. w:

- wypełnianiu wniosków obszarowych,
- wniosków o zwrot podatku akcyzowego,
- wniosków o dopłatę do zakupu kwalifikowanego materiału siewnego,
- wniosków klęskowych

Zajmuje się organizacją szkoleń i wyjazdów na wystawy rolnicze oraz dystrybucją prasy rolniczej. W biurze można umówić się na bezpłatną poradę z Radcą Prawnym IRWŁ.

Iwona Sikorska

Specjalista ds. obszarów wiejskich i obsługi Rady Powiatowej

Szanowni Państwo!

W marcu, nasz miesięcznik ukazał się po raz pierwszy w nowej odsłonie. Zaprezentowaliśmy Państwu nowe rubryki, nową, specjalistyczną tematykę rolniczą. Cieszę się, że ta zmiana spotkała się z tak dobrym przyjęciem i tak dużym zainteresowaniem rolników z naszego województwa, a także ze strony wojewódzkich izb rolniczych. W NOWEJ ROLI to pismo, które promuje wszelkie inicjatywy dla lokalnych społeczności z obszarów wiejskich. Naprawdę warto pisać o tym jak wiele dzieje się na wsi, a trzeba pisać o tym jak wiele zadań stoi przed nami, rolnikami. Polskie rolnictwo od lat zmagają się z tymi samymi problemami. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego wystosowała apele do Rządu RP m.in. o dotowanie wapnowania, o dramatycznej sytuacji producentów mleka i wieprzowiny oraz o interwencję w sprawie rosyjskiego embarga. Apelowaliśmy także o działania w sprawie eksportu ukraińskiego zboża do Polski i UE. Mam nadzieję, że polska wieś będzie miała szansę na zmiany, na dobre i szybkie zmiany. O takich właśnie działaniach dyskutowano na posiedzeniu izb rolniczych państw grupy wyszełradzkiej, a także na spotkaniu w Sejmiku Województwa Łódzkiego. Zachęcam do lektury artykułów na ten temat na stronie 4, 5 i 7.

W tym numerze warto również zapoznać się z propozycją jesiennych ubezpieczeń w rolnictwie - Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” i artykułem Rynku Hurtowego „Zjazdowa” o odżywczych właściwościach dyni.

Zapraszam Państwa do lektury październikowego wydania W NOWEJ ROLI.

Dariusz Tomasz Naglewski

Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

Dyrektorowi Biura Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego **Jerzemu Kuzańskiemu** wyrazy współczucia z powodu śmierci

Teściowej

składa Zarząd, Delegaci oraz pracownicy Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

Gospodarstwo Bogdana i Jadwigi Sałata otrzymało Nagrodę Gospodarczą Wojewody Łódzkiego w kategorii Rodzinne Gospodarstwo Rolne

Nagroda Gospodarza Wojewody Łódzkiego jest przyznawana już po raz trzynasty. Konkurs organizowany jest od 2004 roku. Nagroda ma charakter honorowy, a konkurs cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem i wysokim prestiżem wśród przedsiębiorców regionu łódzkiego.

W tym roku laureatami Nagrody Gospodarczej Wojewody Łódzkiego w kategorii „Rodzinne Gospodarstwo Rolne” zostali Bogdan i Jadwiga Sałata. Pan Bogdan Sałata jest Delegatem Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego. Wspólnie z żoną prowadzi

gospodarstwo rolne o powierzchni 175,20 ha (w tym grunty dzierżawione 65 ha). Gospodarstwo specjali-

zuje się w hodowli bydła mlecznego w oparciu o stado podstawowe krów mlecznych w ilości 63 sztuk, natomiast stado bydła liczy 120 sztuk.

Nagroda Gospodarza Wojewody Łódzkiego sprzyja promocji laureatów, daje im możliwość prezentacji działań oraz popularyzuje wypracowane w regionie łódzkim drogi osiągania sukcesów gospodarczych na rynku polskim i rynkach zagranicznych. Stanowi wyróżnienie i podziękowanie dla przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych i wynalazców, osiągających najlepsze efekty ekonomiczne oraz cieszących się uznaniem w województwie, kraju i za granicą. Premiowane są podmioty budujące pozytywny wizerunek regionu. Istotnym kryterium jest, aby wnosiły one znaczący i trwały wkład w unowocześnienie

i rozwój gospodarczy województwa. Zgłoszenia ocenia kapituła, w której zasiadają przedstawiciele świata nauki, organizacji gospodarczych i społecznych, szefowie instytucji publicznych i mediów. W roku 2016 Nagroda Gospodarza Wojewody Łódzkiego została przyznana w następujących kategoriach:

- „Ład korporacyjny i społeczna odpowiedzialność biznesu”
- „Mikro i Małe Przedsiębiorstwo”
- „Rodzinne Gospodarstwo Rolne”
- „Innowacyjność”
- „Zielona Gospodarka”

Wywiad z Bogdanem i Jadwigą Sałatą ukaże się w listopadowym numerze W NOWEJ ROLI.

Sylwia Skulimowska

Sygnaty od rolników

W imieniu Zarządu IRWŁ, Prezes Bronisław Węglewski wystosował pismo do Wiktora Szmulewicza - Prezesa Krajowej Rady Izby Rolniczych w sprawie licznych sygnałów od rolników z terenu województwa łódzkiego, dotyczących aktualnych problemów

Rolnicy z powiatu wieruszowskiego apelują o podjęcie działań mających na celu radykalną i trwałą redukcję populacji dzików na obszarze Polski do stanu 0,5 szt. na 1 m². Dzik jest głównym źródłem przenoszenia wirusa ASF oraz wyrządza największe szkody w uprawach rolnych. Drugim problemem jaki zgłaszają rolnicy jest wysyłanie przez Urzędy Kontroli Skarbowej wezwań do producentów mleka w sprawie rozliczenia się ze sprzedaży kwot mlecznych i osiągnięcia dodatkowych dochodów z tej transakcji. Urzędy Kontroli Skarbowej żądają potwierdzenia cen obowiązujących na kwoty mleczne w latach 2011-2014. Z posiadanych informacji wynika, że Agencja Rynku Rolnego jak i inne instytucje nie prowadziły ewidencji cen kwot mlecznych funkcjonujących na rynku w danym okresie.

Duże rozbieżności w cenach sprzedaży kwot mlecznych wynikały z podaży i popytu, i wynosiły od 0,20 do 1,20 zł/kg. Zdaniem Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Urzędy Kontroli Skarbowej nie mają prawa kwestionować umów cywilno-prawnych zawieranych między rolnikami na sprzedaż – kupno kwoty mlecznej. Kolejnym problemem, o którym wspominał w piśmie do KRIR - Prezes IRWŁ, zgłaszanym przez rolników jest wprowadzenie zmiany w działaniu „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”, aby przekazujący gospodarstwo mógł zachować status domownika. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego zaapelowała również o podjęcie pilnych działań mających na celu zmianę wykazu owoców i warzyw objętych wsparciem kryzysowym. Agencja Rynku Rolnego

począwszy od dnia 30 września 2016 r. to jest z dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 2016r. uruchomiła kolejny mechanizm WPR „Dalsze wsparcie kryzysowe producentów owoców i warzyw (Wow)”. W wykazie upraw warzyw objętych wsparciem nie ma kapusty. W minionym naborze rolnicy mogli składać wnioski na to warzywo. Obecna sytuacja szczególnie na rynku warzyw jest dramatyczna. Rolnicy mają problem ze zbytem warzyw. Cena warzyw jaką rolnicy otrzymują jest niska, poniżej kosztów produkcji np. za kg kapusty otrzymują 10 gr. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego zaapelowała o interwencję, aby w wykazie owoców i warzyw objętych wsparciem znalazła się kapusta.

Beata Gregorczyk-Rzewuska

Projektowane stawki płatności bezpośrednich za 2016 r.

30 września 2016 r. Europejski Bank Centralny opublikował kurs wymiany, po którym przeliczane będą płatności bezpośrednie za 2016 r. Wynosi on 4,3192 zł za 1 EUR, a więc jest o 0,07 złotego wyższy od kursu stosowanego za ubiegły rok.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały projekty rozporządzeń określających stawki poszczególnych płatności. Całkowita kwota przeznaczona na płatności bezpośrednie za 2016 r. wyniesie ponad 14,8 mld złotych i będzie wyższa od kwoty ubiegłorocznej o blisko 316 mln złotych.

W projektowanych rozporządzeniach stawki zostały określone w następującej wysokości:

1. Jednolita płatność obszarowa 462,05 zł/ha

2. Płatność za zazielenienie 310,10 zł/ha

3. Płatność dla młodego rolnika 231,97 zł/ha

4. Płatność dodatkowa 172,79 zł/ha

5. Płatność do bydła 256,20 zł/szt.

6. Płatność do krów 322,62 zł/szt.

7. Płatność do owiec 111,95 zł/szt.

8. Płatność do kóz 68,25 zł/szt.

9. Płatność do roślin wysokobiałkowych 430,49 zł/ha

10. Płatność do chmielu 2 317,00 zł/ha

11. Płatność do ziemniaków skrobiowych 1 287,75 zł/ha

12. Płatność do buraków cukrowych 1 952,25 zł/ha

13. Płatność do pomidorów 3 074,09 zł/ha

14. Płatność do owoców miękkich 904,78 zł/ha

15. Płatność do lnu 289,94 zł/ha

16. Płatność do konopi włóknistych 547,59 zł/ha

17. Płatność do tytoniu - Virginia 4,12 zł/kg

18. Płatność do tytoniu - pozostały tytoń 2,89 zł/kg

Źródło: MRiRW

62. Posiedzenie izb rolniczych państw grupy wyszehradzkiej

Reprezentanci Rolniczej Izby Republiki Czeskiej (AKČR), Krajowej Rady Izb Rolniczych (KRIR), Węgierskiej Narodowej Izby Rolniczej (NAK), Rolniczej i Spożywczej Słowackiej Izby (SPPK), spotkali się na 62 posiedzeniu izb rolniczych krajów grupy wyszehradzkiej (V-4), które odbyło się w dniach 28-30 września 2016 r. w Modra, w Republice Słowackiej.

Reprezentanci dyskutowali na następujące tematy:

- Międzynarodowe umowy CETA i TTIP
- Sytuacja na rynkach rolnych V-4,
- Obecna WPR i przygotowania do WPR po 2020,
- Sytuacja na rynku mleka i wieprzowiny krajów V-4,
- Restrykcje w zakupie ziemi rolnej w V4,
- Opłaty za pobór wody
- Fundusz marketingowy
- Wsparcie „de minimis” i wrażliwe produkty
- Brak odpowiednich i efektywnych środków dla roślin i metodologii ich zatwierdzania na poziomie europejskim.

Przedstawiciele izb rolniczych V-4 dyskutowali na obecną sytuacją dotyczącą porozumień handlowych CETA i TTIP oraz nalegają, aby reprezentanci UE i COPA-COGECA wykluczyli sektor rolno-spożywczy w negocjacji. UE posiada inne ekologiczne standardy produkcji, podejście do GMO i stosowania pasz w żywieniu zwierząt i ochronie roślin. Uwolnienie importu produktów roślinnych i zwierzęcych do UE może spowodować gatunki inwazyjne, które nie posiadają drapieżników w Europie, może to poważnie zagrozić produkcji rolnej w UE. Liberalizacja handlu może również zagrozić bezpieczeństwu żywnościowemu członkom UE. Włączając w to Sąd Arbitrażowy nie idą w parze z legislacją UE i dlatego kraje członkowskie powinny odrzucić takie porozumienie.

Przedstawiciele izb V-4 zaapelowali do COPA-COGECA (C-C), aby C-C podała wszystkie możliwe informacje o tych negocjacjach, zaapelowali również, aby podano umowę CETA głosowaniu na Prezydium C-C.

Sytuacja hodowców trzody chlewnej i bydła mlecznego pozostaje trudna pomimo niewielkiego polepszenia cen. Dużo rolników zlikwidowało stada krów mlecznych. Reprezentanci izb rolniczych V-4 uważają wsparcie Komisji Europejskiej do redukcji produkcji mleka jako krok wstecz. Wprowadzając wsparcie do redukcji produkcji jest irracjonalnym środkiem i nie rozwiązuje problemów w średnio- i długo-terminowej perspektywie. Taka forma wsparcia prowadzi do wzrostu destabilizacji sektora. Reprezentanci izb rolniczych

V4 dostrzegają podobną sytuację w sektorze wieprzowiny. Reprezentanci izb rolniczych V4 nalegają, aby Komisja Europejska przedstawiła prawdziwe środki, które będą prowadziły do stabilizacji w produkcji roślin i zwierząt.

W celu przynajmniej częściowej poprawy sytuacji, KE musi podjąć natychmiastowe czynności:

1. Podjąć wszelkie niezbędne kroki w celu zniesienia rosyjskiego embarga i ponownego otwarcia rynku rosyjskiego dla produktów rolnych z UE. KE powinna również wykorzystać część swojego personelu dyplomatycznego w celu przywrócenia utraconych rynków i znalezienia nowych rynków zbytu dla produktów rolnych.

2. Zrewidować próg referencyjny i zwiększyć ceny interwencyjne w sektorze mleka o co najmniej 10% w odniesieniu do odtłuszczonego mleka w proszku oraz 25% w przypadku masła

3. Zwiększyć próg dobrowolnego wsparcia powiązanego z produkcją do co najmniej 20% i filaru WPR

4. Promować i zachęcać do eksportu poprzez wprowadzenie refundacji wywozowych do produktów mlecznych i mięsa wieprzowego oraz kredytów eksportowych, aby trwale usunąć istniejące nadwyżki z rynku UE.

5. Umożliwić krajom UE wykorzystanie produktów rolnych, takich jak mleko w proszku, sery, masło, wieprzowina i/lub drób na rozwój pomocy humanitarnej dla krajów ubogich, pomocy żywnościowej dla uchodźców szukających pomocy w Europie oraz pomoc żywnościową dla biednych obywateli państw członkowskich UE (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym).

6. Przygotować wspólne ramy regulacyjne UE w dziedzinie zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności.

Reprezentanci izb rolniczych V4 dyskutowali nad obecną WPR i przygotowaniem nowych wytycznych na przyszły okres. Organizacje samorządowe zaapelowały do Komisji Europejskiej do zjednoczenia polity-

ki wewnętrznej UE, która będzie się wzajemnie uzupełniać. W tym samym czasie, przygotowania nowej WPR powinny wprowadzać nowe środki, które będą ją czyniły prawdziwie wspólną i nie będzie ona dyskryminowała rolników na wspólnym rynku europejskim. Niezbędnym jest stworzenie systemu stabilizacji przychodów rolników w związku z dużą zmiennością cen i klimatu. Będzie to również prowadziło do zwiększenia atrakcyjności sektora i zatrudnienia. Ważne jest również stworzenie prawidłowych warunków dla małych, średnich i dużych gospodarstw rolnych.

Reprezentanci izb rolniczych V4 dyskutowali na temat obrotu ziemią w krajach V4 i warunkach jej kupna. Wprowadzenie nowych środków powinno zabezpieczyć grunty rolne dla rolników i uchronić je przed nadużyciami ze strony spekulantów.

Stabilizacja i ochrona gruntów rolnych jest niezbędną. Ważne jest również wsparcie dla nawodnień upraw w związku z ociepleniem i zmianami klimatu. Warto wziąć również pod uwagę wysoką zmienność cen na rynkach, umocnienie rodzimej produkcji oraz możliwości wejścia na rynki krajów trzecich.

Woda nadal jest czynnikiem limitującym produkcję i potencjał gruntów rolnych. Kraje V4 wprowadzają dyrektywy i tworzą systemy nawodnień i poboru opłat za nie na różnych poziomach. Reprezentanci izb rolniczych V4 oceniają system poboru opłat za nawodnienia prowadzone przez rolników za nieprzemyślany.

Podczas spotkania dyskutowano nad zwiększeniem pomocy „de minimis” dla wrażliwych produktów rolniczych oraz o odpowiednich i efektywnych środkach do ochrony roślin i metodologii ich rejestrowania na poziomie UE.

Reprezentanci izb rolniczych V4 dyskutowali nad wpływem zmian klimatu na rolnictwo i nadchodzącą wystawą w Polsce i dalszej wspólnej współpracy.

Uzgodniono, że następne spotkanie odbędzie się na Węgrzech od 30 listopada do 2 grudnia 2016 r.

Komunikat był sporządzony w 5 oryginalnych kopiach dla każdej z izb i jednej dla COPA-COGECA.

Źródło: KRIR

Dziedziczenie płatności bezpośrednich i ONW

Pojawiają się pytania, co w sytuacji gdy nastąpi śmierć rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich i płatności ONW. Kto i na jakich zasadach może przejąć te płatności? Jakie warunki musi spełnić osoba ubiegająca się o przyznanie tych płatności?

Mamy do czynienia z dwiema sytuacjami:

1/ Pierwsza, gdy śmierć rolnika, który złożył wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW nastąpiła po dniu złożenia wniosku, ale przed doręczeniem decyzji o przyznaniu płatności;

2/ Druga, gdy śmierć rolnika nastąpiła już po doręczeniu decyzji o przyznaniu płatności.

Kwestie te obecnie reguluje art. 27 i 30 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U. 2015 poz. 308).

Co do zasady, płatność bezpośrednia i płatność ONW przysługuje spadkobiercy albo zapisobiercy windykacyjnemu (który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, gospodarstwo rolne lub grunty rolne, do których została przyznana temu rolnikowi płatność, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tego gospodarstwa lub tych gruntów rolnych).

Ad. 1/ W przypadku śmierci rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW w okresie od dnia złożenia wniosku do dnia doręczenia decyzji o przyznaniu płatności, zgodnie z dyspozycją art. 27 ust.1 ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, płatności bezpośrednie przysługują jego spadkobiercy, jeżeli:

1) grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności obszarowych, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek;

2) zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności;

3) spełnia on warunki do przyznania danej płatności.

W takim wypadku **spadkobierca zmarłego rolnika** wstępuje do toczącego się postępowania na jego miejsce **na wniosek** złożony w **terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku**. Co należy rozumieć po pojęciu „**dzień otwarcia spadku**”? „**Dzień otwarcia spadku**” to dzień śmierci spadkodawcy, czyli w tym wypadku rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności. **Uwaga! Ten termin nie podlega przywróceniu.**

Spadkobierca we wniosku o przyznanie mu płatności w miejsce zmarłego rolnika, musi podać numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołączyć do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

Spadkobierca ponadto musi załączyć do wniosku:

1) prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo

2) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:

a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo

b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
– potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo

– potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez

notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo

- kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo

3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza (w tym miejscu wyjaśniam, że stwierdzenie nabycia spadku można uzyskać dwójaki sposób. Albo poprzez złożenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku do Sądu Rejonowego wg. ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy lub w drodze aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez dowolnego notariusza).

W przypadku, gdy stwierdzenie nabycia spadku następuje w drodze Postanowienia Sądu Rejonowego, spadkobierca zobowiązany jest złożyć **prawomocne Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 21 dni licząc od dnia jego uprawomocnienia się**. Prawomocność potwierdza Sąd Rejonowy, który takie postanowienie wydał.

Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich, dołącza do wniosku o przyznanie mu płatności **albo** składa wraz z postanowieniem sądu lub aktem poświadczenia dziedziczenia oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce rolnika i przyznanie mu płatności bezpośrednich.

Spadkobierca lub zapisobierca windykacyjny wniosek o przyznanie mu płatności bezpośrednich w miejsce zmarłego rolnika składa do Kierownika Biura Powiatowego ARiMR do którego zmarły rolnik złożył wniosek.

Decyzja będzie wydana dopiero po złożeniu prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub aktu poświadczenia dziedziczenia.

Ad. 2/ W przypadku śmierci rolnika już po doręczeniu decyzji o przyznaniu płatności bezpośrednich, zgodnie z art. 30 ust.1. ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, jego spadkobiercy lub zapisobiercy windykacyjnemu przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy (czyli zmarłemu rolnikowi) jako stronie postępowania.

Należności z tytułu przyznanych już płatności, przez ARiMR, w decyzji zmarłemu rolnikowi są przedmiotem dziedziczenia.

Jeżeli prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, w postępowaniu o przyznanie dopłat bezpośrednich, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

Jeżeli płatności bezpośrednie nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji o przyznaniu tych płatności zmarłemu rolnikowi, składa wniosek o wypłatę przyznanych płatności do Kierownika Biura Powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek o przyznanie tych płatności, wraz z:

1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu albo

2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo

3) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:

a) zaświadczeniem sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo

b) kopią wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
– potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo

– potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku

w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji

– jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio płatności bezpośrednich.

Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca wstępujący z wnioskiem, o wypłatę płatności dołącza do tego wniosku albo składa wraz z postanowieniem sądu lub aktem poświadczenia dziedziczenia – oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę mu płatności bezpośrednich.

Uwaga! W przypadku nie złożenia wniosku o wypłatę przez spadkobierców zmarłego rolnika albo w przypadku wydania decyzji o odmowie wypłaty płatności, decyzja w sprawie przyznania płatności doręczona rolnikowi, który zmarł, wygasa z mocy prawa

Lilla Perka

Radca prawny

Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

Uwaga: Porady prawne we wtorki i w czwartki - 42 632 70 21 - Biuro Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Łodzi

Trudna sytuacja w rolnictwie

- tematem debaty w Sejmiku

Trudna sytuacja rolników, m.in. z terenu województwa łódzkiego, była tematem spotkania zorganizowanego z inicjatywy Marka Mazura - Przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego przy współpracy z Izbą Rolniczą Województwa Łódzkiego i Prezesem IRWŁ Bronisławem Węglewskim. W Urzędzie Marszałkowskim wśród przybyłych gości byli: członkowie zarządu województwa, członkowie zarządu IRWŁ – Andrzej Komala (Wiceprezes IRWŁ), Ewa Bednarek i Dariusz Kowalczyk, radni Sejmiku, członkowie Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska, przedstawiciele przedsiębiorców, instytucji okołorolniczych, a przede wszystkim rolnicy i delegaci Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego.

W spotkaniu wziął też udział Główny Lekarz Weterynarii - Włodzimierz Skorupski, który zapoznał zgromadzonych z sytuacją związaną z ogniskami ASF i działaniami, jakie podjął rząd by ograniczyć rozprzestrzenianie się choroby. Bronisław Węglewski - Prezes IRWŁ, a także ekspert w podkomisji „Prognozy rolnicze” przy Komisji Europejskiej zaznaczył, że cieszy się na wspólne - rządzących i opozycji - rozmowy o problemach polskiego rolnictwa i dla dobra polskiego rolnictwa. Nawiązując do wystąpienia Głównego Lekarza Weterynarii na temat ASF, przestrzegł przed paszą pochodzącą z Ukrainy. Ostatnio w ziarnie kukurydzy, sprowadzonej z Ukrainy, znaleziono szczątki dzika. Wiąże się to z niebezpieczeństwem przenoszenia ASF. Koszty walki z tą chorobą są ogromne i Polska dopiero będzie się z nimi zmagać. Zaapelował również do rządzących o wyjaśnienie sytuacji z eksportem do Polski zboża z Ukrainy, które nie jest ewidencjonowane. Zaznaczył, że w 2014 roku Parlament Europejski w wyniku rozporządzenia zniósł 83 %

tarif celnych w zakresie produktów rolnych takich jak: zboże, mięso wołowe i wieprzowe, drób na które obowiązują beczłowe kontyngenty na import do UE. Spowodowało to spadek ceny zbóż w Polsce o około 30 - 40 %. W ubiegłym roku Ukraina wyprodukowała 62 mln ton zbóż, sprzedała 32 mln. W tym roku wyprodukowała 100 mln ton zbóż, to o 38 mln ton więcej. W takim tempie Ukraina jest w stanie w ciągu 5 - 6 lat wyprodukować na sprzedaż 240 mln ton zbóż, a cała Unia Europejska potrzebuje 240 - 300 mln ton. W takiej sytuacji polski rolnik nie będzie potrzebny. Trzeba zrobić wszystko, żeby Polska mogła nadal produkować dobrą, zdrową żywność, by polski rolnik miał z czego żyć. Prezes IRWŁ mówił o tym, że powinno się kłaść większy nacisk na promocję polskiej żywności. Wspominał o problemach na rynku mleka i trzody chlewnej, a także o nowej ustawie o rentach i emeryturach rolniczych. O problemach polskiego ziemniaka zabrał głos Jan Kołodziejczyk – Przewodniczący Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa

Łódzkiego w Sieradzu. Województwo łódzkie stoi ziemiakiem, a powiat sieradzki jest niekwestionowanym liderem produkcji ziemniaka wczesnego. Między innymi wspominał o problemach z eksportem tego ziemniaka do UE. Niestety producenci w UE nie są traktowani jednako. Z krajów UE można ziemniaki bez badań eksportować do Polski, natomiast polski ziemniak, aby być wysłany do UE musi przejść szereg procedur, co - poprzez czas poświęcony - powoduje zdecydowane obniżenie jakości towaru. Niejednokrotnie wysyłka staje się wtedy niemożliwa. Na spotkaniu poruszano także kwestie związane z nową ustawą – prawo wodne, regulacjami dotyczącymi obrotu ziemią, malejącymi dopłatami do materiału siewnego, gospodarstwami rodzinnymi. W związku z tym, że w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze zostały zapisane jako jedne z 5 najważniejszych działów gospodarki województwa, radni Sejmiku złożyli wniosek o zwiększenie w budżecie Województwa Łódzkiego środków na promocję produktów wytworzonych przez rolników i przetwórców żywności z terenu województwa łódzkiego.

Sylvia Skulimowska

Pszenica zwyczajna ozima. Większa zimotrwałość - pewniejszy plon

Pszenica zwyczajna ozima jest najważniejszym, pod względem gospodarczym, zbożem uprawianym w Polsce. Forma ozima pszenicy ma znaczenie strategiczne, jako surowiec chlebowy i paszowy. Różnorodność gleb w poszczególnych regionach kraju skutkuje przestrzennym zróżnicowaniem tego gatunku w uprawie. Największy udział w zasiewach w ostatnim trzyleciu pszenica miała w województwie dolnośląskim i opolskim, a także podkarpackim i małopolskim. W województwie łódzkim zboże to ma niewielki udział i stanowi około 11%.

W krajowym rejestrze odmian znajduje się obecnie 104 odmiany pszenicy ozimej: 1 odmiana z grupy elitarnej (E), 49 odmian jakościowych chlebowych (A), 43 odmiany chlebowe (B), 1 odmiana na ciastka (K) oraz 10 odmian paszowych (C) - stan na 20.09.2016 roku, źródło: www.coboru.pl.

Analizując KR można zauważyć, iż w ostatnich latach zwiększa się liczba nowo zarejestrowanych odmian, głównie zagranicznych, niekiedy o małej zimotrwałości, których udział w rejestrze stanowi około 70%.

Jednym z warunków decydujących o opłacalności uprawy pszenicy ozimej jest właściwy dobór odmian. Odmiany pszenicy wykazują znaczne zróżnicowanie cech rolniczych i użytkowych, dlatego też przed dokonaniem wyboru warto zapoznać się z wynikami plonowania odmian w różnych rejonach kraju, a także w poszczególnych województwach.

Podstawowym rolniczym kryterium oceny odmian ozimych jest ich zimotrwałość. Przezimowanie zależy od wielu czynników, a przede wszystkim od doboru odpowiedniej odmiany, właściwej agrotechniki i od warunków pogodowych panujących zimą. Obserwacje meteorologiczne z ostatnich lat wykazują, że warunki pogodowe są niestabilne, a aura mało przewidywalna. Rolnik musi być przygotowany na różnego rodzaju anomalie pogodowe, a przede wszystkim na bezśnieżne i bardzo mroźne zimy. Na ogół wysoka plenność odmian wiąże się z obniżoną zimotrwałością, która jest wciąż niewystarczająca. Przyjmuje się, że w warunkach klimatycznych naszego kraju stosunkowo niewielkie ryzyko wymarzenia wykazują odmiany o średniej zimotrwałości 4,5-5 (ocena w skali 9°). Sezon wegetacyjny 2015/2016 i wcześniej 2011/2012 unaocnił ryzyko związane z wyborem odmiany o niższej zimotrwałości. Straty w plonach związane z przezimowaniem były bardzo duże, a wiele plantacji zlikwidowano. Różnice odmianowe w zakresie zimotrwałości zwiększyły się w ostatnich latach, ale postęp hodowlany jest wciąż niewystarczający.

W województwie łódzkim w 2016 roku w doświadczeniach Porejestrowego Doświadczalniczo-Odmianowego badano 29 odmian pszenicy ozimej. Analizie poddano 16 odmian jakościowych chlebowych (A), 11 odmian chlebowych (B) i dwie odmiany pastewne (C). Badania prowadzone były w ZDOO Łuśmierz, ZDOO Maślówice i HR Strzelce, przy uprawie

na dwóch, znacznie zróżnicowanych poziomach agrotechniki ściśle według metodyki COBORU. Agrotechnika na poziomie (A2) różniła się od agrotechniki na poziomie (A1) zwiększonym nawożeniem azotowym o 40 kg/ha, ochroną przed chorobami, stosowaniem dolistnych preparatów wieloskładnikowych oraz zapobieganiem wyleganiu z użyciem regulatora wzrostu.

Przezimowanie odmian pszenicy ozimej w skali kraju w doświadczeniach COBORU w sezonie 2015/2016 i 2011/2012.

Lp.	Odmiana	Zimotrwałość (skala 9 ^o)	Procent martwych roślin 2015/2016	2011/2012
odmiany jakościowe chlebowe (grupa A)				
1.	Tonacia	5,5	17	43
2.	Bamberka	3	45	72
3.	Natula	5	17	53
4.	Skagen	5	18	45
5.	Patras	4	35	46
6.	Linus	4	33	57
7.	Praktik	4	22	49
8.	Florus	3	49	58
9.	Franz	3	51	54
10.	Hondia	5,5	10	42
11.	RGT Kilimanjaro	4	22	54
12.	KWS Dakotana	3	50	56
13.	Consus	2	64	—
14.	Delawar	4	28	—
15.	KWS Malibu 1152015	2	62	—
16.	Leandrus	3	44	55
odmiany chlebowe (grupa B)				
17.	KWS Ozon	4	26	54
18.	Artist	4	21	43
19.	KWS Livius	3	52	65
20.	Platin	4	21	50
21.	Belissa	5	15	43
22.	KWS Loft	2	68	69
23.	Rotax	5	15	33
24.	Tobak	3	57	39
25.	Janosch	3	41	—
26.	Pokusa	3	42	—
27.	Silenus	2	72	—
odmiany pastewne lub inne (grupa C)				
28.	Florenca	2	61	71
29.	Rockefeller	2	79	—

Skala 9° 9 – zimotrwałość bardzo duża, 5 – średnia, 1 – bardzo mała

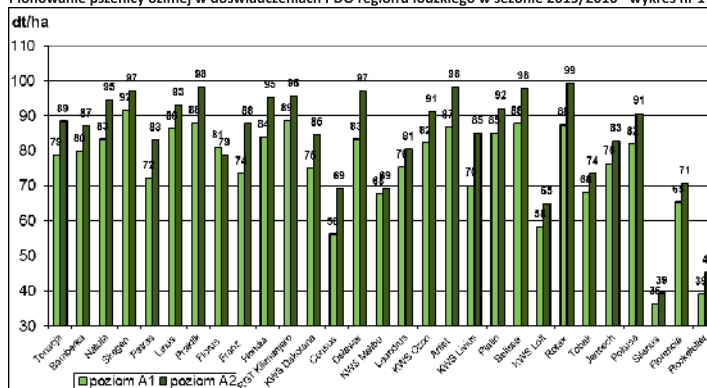
Duże różnice w plonowaniu odmian były konsekwencją mrozowych uszkodzeń roślin. Największe straty w obsadzie, bo około 80% martwych roślin, odnotowano w ZDOO w Łuśmierzu i tam doświadczenie zostało wcześniej zakończone. Do analizy wykorzystano wyniki z doświadczenia PDO z SDOO w Seroczyniu (Mazowsze).

Zamieszczony wykres nr 1 przedstawia wyniki plonowania odmian, które będą podstawą do utworzenia Listy Odmian Zalecanych do uprawy na terenie województwa łódzkiego (LOZ) dla pszenicy ozimej w roku 2017. Odmiany najlepiej plonujące na podstawowym poziomie agrotechniki to: Skagen, RGT Kilimanjaro, Praktik i Belissa. Pozytywny wpływ wyższego nawożenia azotowego przyczynił się do wzrostu plonotwórczego pszenicy ozimej średnio o 8,4 dt/ha. Najbardziej wdzięcznymi za taką uprawę były odmiany: Rotax, Artist, Belissa i Praktik. Wszystkie wymienione odmiany cechowały się dobrą zimotrwałością. Najniższy plon odnotowano u odmian o zimotrwałości 2 (ocena w skali 9°) Silenus i Rockefeller. Zgodnie z tezą: „większa zimotrwałość, to pewniejszy plon” Łódzki Zespół PDO podjął już w 2013 roku decyzję o nie przyjmowaniu do badań odmian o słabej zimotrwałości (poniżej 3°).

Ilona Śpiewak
COBORU Stacja
Doświadczalna Oceny
Odmian w Sulejowie
www.sulejow.coboru.pl

Plonowanie pszenicy ozimej w doświadczeniach PDO regionu łódzkiego w sezonie 2015/2016 - wykres nr 1

Emisja metanu przez krowy - ekologia czy jednak ekonomia?

Problem metanu emitowanego przez krowy jest aktualnie modnym tematem badawczym na całym świecie. Główną przyczyną tak wysokiej popularności zagadnienia jest jego powiązanie z aspektami ekologicznymi. W świetle dyrektyw unijnych oraz międzynarodowych porozumień, w których poszczególne kraje zobowiązały się ograniczyć emisję gazów cieplarnianych, coraz większą uwagę przykładają się do emisji spowodowanych przez działalność rolniczą.

Istotną część tych emisji stanowi hodowla zwierząt gospodarskich, w tym krów produkujących metan. Gaz ten powstaje w wyniku działania mikroorganizmów zasiedlających żwacz, które są potrzebne krowom do trawienia paszy. Nagromadzony w tym przedżołądku metan wydalanany jest do środowiska podczas odbijania. Na chwilę obecną nie ma decyzji o obłożeniu produkcji zwierzęcej podatkiem od emisji gazów cieplarnianych, jednakże w dyskusjach odnośnie unijnych regulacji daje się słyszeć przychylny temu głosy.

Twierdzi się, że emisja metanu oraz innych gazów cieplarnianych, takich jak dwutlenek węgla, to jedna z przyczyn efektu cieplarnianego, a emisje związane z przemysłem mleczarskim stanowią 4% ogólnych emisji wynikających z działalności człowieka. Sam metan stanowi ponad połowę emisji wszystkich gazów cieplarnianych związanych z produkcją mleka. Pojedyncza krowa może wytworzyć ok. 118 kg tego gazu rocznie. Informacje takie budują w społeczeństwie obraz hodowli bydła jako przedsięwzięcia nieprzyjaznego środowisku naturalnemu. Zatem z jednej strony ograniczenie ilości metanu emitowanego przez krowy jest istotne z punktu ochrony środowiska naturalnego oraz poprawy wizerunku hodowli w społeczeństwie, z drugiej strony warto się zastanowić, czy istnieją przesłanki świadczące o tym, że ograniczanie emisji metanu może być dla hodowcy opłacalne.

Niewątpliwie na wielkość emisji metanu główny wpływ mają czynniki żywieniowe. W ciągu doby obserwuje się zwiększoną emisję w godzinach następujących bezpośrednio po zadaniu paszy. Jednakże krowy różnią się między sobą pod względem stopnia, w jakim wykorzystują dostarczony im pokarm. Co oznacza, że wyprodukowanie litra mleka może wymagać dostarczenia większej ilości paszy dla jednej krowy niż dla drugiej. Wykorzystanie paszy jest powiązane z emisją metanu tak, że zwierzęta lepiej konwertujące zadane pożywienie charakteryzuje niższa emisja. Zatem niższa emisja może oznaczać lepsze wykorzystanie paszy, a przez to

zwiększoną efektywność produkcji. Wskazuje się, że wysoka emisja metanu przekłada się na straty ekonomiczne sięgające od 4% do 10% energii pobranej z paszy. Zatem w przypadku osobników emitujących zwiększoną ilość tego gazu potrzeba zużyć do 10% więcej paszy, aby uzyskać kilogram mleka, co w ujęciu rocznym stanowi znaczący udział w kosztach utrzymania krowy.

Redukcję emisji metanu można osiągnąć różnymi sposobami. Jednym z nich są już wspomniane modyfikacje żywieniowe, które pozwalają osiągnąć znaczące i szybkie efekty. Niemniej jednak, po zaprzestaniu stosowania zmodyfikowanej diety, poziom emisji prędko wraca do poziomu początkowego. Innym sposobem jest poprawa płodności, zdrowia oraz wydajności krów. Mamy tu do czynienia z tzw. efektem rozcieńczenia, czyli zmniejszeniem ilości metanu na ilość wyprodukowanego mleka lub mięsa. Dla przykładu, pierwiastki, które wcześniej się ciele, mają krótszy okres, w którym pomimo braku produkcji emitują metan, a zatem w przeliczeniu na cały okres użytkowania wytworzą mniej metanu na jednostkę produktu (mleka). Podobnie się ma rzecz z pozostałymi cechami wymienionymi powyżej. Ostatnim, lecz bardzo istotnym sposobem jest doskonalenie genetyczne, które bazuje na zmienności osobniczej. Zaletą takiego rozwiązania jest fakt, że uzyskane zmiany są stałe i kumulują się na przestrzeni pokoleń.

Dotychczasowe badania dotyczące gazów produkowanych przez krowy wykazały, że nie wszystkie osobniki produkują tyle samo niebezpiecznych gazów. Pierwsze doniesienia wskazują, że niektóre mają genetyczne predyspozycje do produkcji większej ilości metanu, podczas gdy inne produkują go mniej. Dzięki temu można określić siłę, z jaką geny określają ilość produkowanego gazu (odziedziczalność) oraz rozważyć, czy możliwa byłaby selekcja na obniżoną emisję metanu. Najnowsze doniesienia światowe wskazują na to, że emisja metanu jest odziedziczalna na poziomie niektórych cech typu i budowy, a zatem istnieje możliwość prowadzenia selekcji pod

kątem zmniejszenia emisji metanu od krów.

Głównym problemem związanym z wdrażaniem emisji metanu do programów hodowlanych jest dostępność pomiarów ilości tego gazu wydychanego przez poszczególne zwierzęta. Pozyskiwanie obserwacji opisujących emisję jest bardzo kosztowne. Tu z pomocą przychodzi selekcja genomowa, która umożliwia przeprowadzanie pomiarów na stosunkowo niedużej grupie osobników – tzw. populacji referencyjnej, a następnie przeniesienie uzyskanych wyników na pozostałe zwierzęta przy użyciu badań DNA. Najnowsze doniesienia dotyczące bydła mięsnego z Australii mówią, że 10-letni proces selekcji genomowej na obniżenie metanu mógłby przynieść 4% redukcji ilości emitowanego gazu.

Obniżenie ilości metanu emitowanego przez krowy mleczne wydaje się uzasadnione z punktu widzenia ekologii oraz ekonomii, a najlepszym rozwiązaniem wydaje się zastosowanie kompleksowych rozwiązań z zakresu żywienia zwierząt oraz genetyki. Wdrożenie właściwych rozwiązań ma szansę przełożyć się na zwiększenie opłacalności produkcji mleczarskiej, jednocześnie poprawiając wizerunek hodowli bydła w oczach społeczeństwa, a więc konsumentów mleka, poprzez wykazanie zmniejszonego negatywnego wpływu hodowli na środowisko naturalne. Hodowcy dążący do redukcji emisji mogą czerpać zyski na poziomie promowania swoich produktów jako „przyjaznych środowisku”, a także potencjalnie być w uprzywilejowanej pozycji w przypadku nałożenia na hodowlę zwierząt podatku od emisji gazów cieplarnianych.

dr inż. Marcin Pszczoła

Katedra Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

*Streszczenie wykładu, który został wygłoszony na Targach Ferma 2016, www.targiferma.com.pl zdjęcie: IRWL

JESIENNE UBEZPIECZENIE UPRAW ROLNYCH Z DOPLATAMI Z BUDŻETU PAŃSTWA

Trwa jesienna kampania ubezpieczania upraw rolnych z dopłatami z budżetu państwa. Nasze Towarzystwo jest jednym z trzech zakładów ubezpieczeń (z ponad trzydziestu działających na polskim rynku), oferujących te ubezpieczenia w programie dopłat do składki ubezpieczeniowej z budżetu państwa, realizowanym we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dzięki temu programowi Towarzystwo może oferować swoim Członkom relatywnie najtańszą na rynku ochronę ubezpieczeniową tej właśnie części składowej majątku, będącej podstawą ich działalności i bytu. Dzięki Naszej ofercie, Rolnicy mogą nie tylko ubezpieczyć uprawy rolne w zakresie idealnie dopasowanym do swoich potrzeb, ale także maksymalnie zmniejszyć związane z tym obciążenia finansowe (korzystając z dopłat do składki z budżetu państwa).

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” przedstawia swoim Członkom bogatą ofertę ubezpieczenia upraw rolnych - 20 wariantów ubezpieczenia. Począwszy od wariantów składających się z pojedynczych ryzyk: „G”(grad), „U”(ujemne skutki przezimowania), „W”(przymrozki wiosenne), jak i od kilku ryzyk jednocześnie (tzw. pakiety), np.: „GU” (grad, ujemne skutki przezimowania), „GUW” (grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne), „GUW P” (grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź), „GUW P Plus” (grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi, lawina), a skończywszy na **Wariantcie Pełnym Plus**, obejmującym wszystkie dziesięć ryzyk (powódź, grad, przymrozki wiosenne, susza, ujemne skutki przezimowania, huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi oraz lawina) zapewniają,

w ten sposób obowiązek ubezpieczania upraw rolnych – vide postanowienia ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 792.). Należy przy tym pamiętać, że ubezpieczeniem musi być objęte co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, określonych w ww. ustawie i znajdujących się w danej chwili na polu.

Jesienna oferta ubezpieczania upraw rolnych różni się jednakże, w znacznym stopniu, od oferty ubiegłorocznej. Katastrofalny wręcz w skutkach przebieg tegorocznej zimy (duże spadki temperatury przy braku okrywy śnieżnej), spowodował wystąpienie masowych szkód z ryzyka ujemnych skutków przezimowania. To, niestety, nie pozwala Towarzystwu na oferowanie w wielu rejonach Polski ubezpieczeń upraw rzepaku ozimego w najbardziej popularnym wariantcie GUW za stawki umożliwiającą

że każdy Rolnik może znaleźć najbardziej optymalny dla jego upraw rolnych zakres ochrony ubezpieczeniowej. Warto wspomnieć, że wybierając którykolwiek z oferowanych przez Towarzystwo wariantów, każdy Rolnik może spełnić

ce ze skorzystania z dopłat do składki z budżetu państwa. Stawki taryfowe wzrastają bowiem w tym wariantcie powyżej 6% s.u., co zgodnie z postanowieniami ww. ustawy, uniemożliwia Rolnikowi otrzymanie dopłat do składki. Tym niemniej, biorąc pod uwagę potrzeby Członków, Towarzystwo w tych rejonach Polski będzie oferowało ubezpieczenie upraw od ryzyka ujemnych skutków przezimowania w „pojedynczym” wariantcie „U”, umożliwiając jednocześnie double ubezpieczenie w okresie wiosennym od ryzyka gradu i przymrozków.

Zachęcając zatem Państwa do skorzystania z oferty Towarzystwa, zapraszamy do zapoznania się z jej szczegółami w jednostkach terenowych Towarzystwa lub u naszych Przedstawicieli.

W ubiegłym roku, zaufało nam kilkanaście tysięcy Rolników – zaufaj i Ty.

*Tekst: Biuro Regionalne TUW „TUW” w Łodzi
Zdjęcia: COBORU Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie*

**Zapraszamy do naszego Biura i Oddziałów.
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”**

Biuro Regionalne w Łodzi
ul. Swojska 4, 91-342 Łódź
tel. 42 640-69-80
e-mail: biuro40@tuw.pl
www.tuw.pl

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**
T U W

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

Dynia - królowa jesieni

Dynia to chyba jedno z bardziej niedocenionych, jesiennych warzyw, a dające przecież tak mnóstwo kulinarnych możliwości. Nie tylko pięknie wygląda, ale i świetnie smakuje. To uniwersalne warzywo sprawdza się zarówno w daniach słodkich, jak i słonych, w ciastach i deserach, zupach i daniach głównych. Dynia doskonale nadaje się na przetwory, świetnie się też przechowuje, a więc korzystać z niej można przez całą zimę.

Widać, że warzywo to zyskuje na popularności bo pojawiają się coraz nowsze odmiany i znacznie też wydłuża się okres jej produkcji i sprzedaży. Odmiany różnią się nie tylko wyglądem, kolorem, ale i smakiem. Obok najpopularniejszej polskiej dyni o pomarańczowej grubej skórce, kupimy dynię Makaronową, Hokkaido, Muskat, Piżmową, Prowansalską dynię muszkatolową czy dynię Acorn. Warzywo to polecane jest szczególnie osobom będącym na dietach odchudzających, ze względu na niskokaloryczność oraz dużą zawartość błonnika pokarmowego. Zawiera w sobie dużo cennego B-karotenu (im bardziej pomarańczowa odmiana, tym go więcej), któremu przypisuje się właściwo-

ści przeciwnowotworowe. Bogata jest również w białko, ma sporo potasu, wapnia, fosforu oraz witamin A, C, E, i z grupy B. Dynia wzmacnia układ odpornościowy oraz działa odkwaszająco na organizm. Jest lekkostrawna, dlatego polecana jest dla małych dzieci i osób mających problemy żołądkowe.

Bardzo zdrowe są również pestki dyni. To prawdziwa bomba, jeśli chodzi o zawartość manganu, fosforu, magnezu i cynku. Powinny więc znaleźć się na stałe w diecie dodane do sałatek, pieczywa, czy spożywane same jako przekąska. Warto wspomnieć, że zawierają mnóstwo cennych nienasyconych kwasów tłuszczo-

wych. Olej z pestek dyni jest drogocennym produktem stosowanym w leczeniu miażdżycy, ma działanie przeciwzapalne, do tego wspaniale komponuje się z wszelkimi sałatkami. Zapach i smak oleju dyniowego jest lekko orzechowy, przyjemny. Powinno się go używać do gotowanych warzyw, a także potraw przygotowywanych na zimno. Można go stosować zarówno do dań słodkich, jak i wytrawnych.

Należy zaznaczyć, że o smaku dyni w dużej mierze decyduje sposób jej przygotowania. Surowy miąższ jest raz-

czej wodnista i po-

ką, sprawi, że będzie pięknie świecąca dekoracją, a nasze wnętrza i otoczenie staną się cieplejsze i bar-

*ZUPA KREM Z PIECZONEJ DYNI
z mleczną pianką z nutą pomarańczy i masłem szafwiovym*

Składniki
1,2 kg dyni (zważonej po obraniu i usunięciu nasion)
sól morską, 2 łyżki oliwy extra vergine lub oleju z orzechów włoskich/ z pestek dyni
1 szklanka mleka, 1 szklanka bulionu jarzynowego, 1/3 szklanki soku pomarańczowego

Do podania
Świeżo zmielony pieprz np. kolorowy, piana z mleka, masło szafwiove: 40g masła i 2-3 gałązki szafwii, pieczywo - opcjonalnie

Przygotowanie

- Piekarnik nagrzać do 200stopni C. Dużą blachę wyłożyć papierem do pieczenia. Dymie opłukać, pokroić na kółka mniejszych kawałków, obrać ze skóry i usunąć pestki wraz z otoczkami. Pozostawić sam miąższ.
- Następnie dymie pokroić na 2 cm kostkę, oprószyć solą morską, włożyć do miski, skropić oliwą lub olejem i wymieszać. Wyłożyć na blachę i wstawić do piekarnika. Piec ok. 45 minut, uważając aby dynia się nie przypaliła.
- Upieczoną dymie włożyć do pojemnika blendera, dodać ubite mleko (połowę ilości), gorący bulion, sok pomarańczowy i zmiksować na gładki krem na najwyższych obrotach miksera. W razie potrzeby doprawić solą.
- Przygotować masło szafwiove: na małej patelni roztopić masło, włożyć gałązkę szafwii i smażyć na małym ogniu przez kilkanaście minut, aż szafwia stanie się chrupiąca.
- Podgrzaną zupę nalać do misek, udekorować pianą z mleka, polać masłem szafwiovym ze smażoną szafwiią i posypać świeżo zmielonym pieprzem kolorowym.

RISOTTO Z KURCZAKIEM I DYNIĄ
Aromatyczne i kremowe risotto z kurczakiem i dymią doprawione kurkumą i curry w proszku

Składniki
200 g fileta z kurczaka, 1 szklanka obranej i pokrojonej w kosteczkę dyni, ok. 500 ml bulionu drobiowego, 200 ml mleka, 2 łyżki masła, 1 cebulka szalotka, 100 g ryżu do risotto (arborio) 1 łyżeczka przyprawy curry w proszku, 1/2 łyżeczki kurkumy, 1/4 szklanki białego wina,

25 g tartego parmezanu lub grana padano, 4 łyżki posiekanych listków bazylii

Przygotowanie

- Fileta z kurczaka pokroić w kosteczkę. Przygotować dymie (obrać i pokroić w kostkę). Zagotować bulion i trzymać na małym ogniu. Mleko podgrzać.
- Roztopić 1 łyżkę masła w szerokim garnku lub na patelni i dodać pokrojoną w kosteczkę cebulę. Smażyć na małym ogniu co chwilę mieszając, aż cebulka się zeszkli, ale nie będzie zrumieniona, przez około 5 minut.
- Dodać kurczaka, posolić go i obsmażyć z każdej strony. Dodać pokrojoną w kosteczkę dymie, wymieszać i smażyć przez ok. 1 minutę. Następnie dodać ryż i mieszając podsmażyć przetok, 1-2 minuty. Dodać przyprawę curry oraz kurkumę, wlać wino i odparować. Zacząć stopniowo wlewać mleko, a później bulion, po około pół szklanki, za każdym razem mieszając. Kiedy ryż wchłonie całkowicie jedną porcję płynu, wtedy dodać kolejną. Gotować w ten sposób risotto przez ok. 15-17 minut, wlewając kolejne porcje płynu i co chwilę mieszając. Na koniec ryż ma być ugotowany al dente i może pozostać trochę niewykorzystanego bulionu.
- Odstawić z ognia, przykryć i odczekać 1 minutę. Dodać pozostałą łyżkę masła, większość parmezanu i połowę posiekanej bazylii, wymieszać. W razie potrzeby doprawić solą. Wyłożyć na talerze, posypać resztą parmezanu i bazylii.

zbawiony smaku. Dopiero po ugotowaniu, upieczeniu bądź smażeniu, a także doprawieniu i wkomponowaniu w danie, dynia nabiera smaku i charakteru. Tartą surową dymie można wykorzystać np. do placków, a usmażoną lub ugotowaną w kawałkach np. do makaronu, dań jednogarnkowych. Często wykorzystywane jest też puree z pieczonej dyni.

Dynia to również najbardziej znany symbol święta Halloween. Odpowiednio dobrana, z ciekawie wyciętym wzorem i zapaloną wewnątrz świecz-

dziej klimatyczne. Sezon na dymie trwa, dlatego i w Twoim domu powinny zagościć potrawy z dymie!
Zapraszamy na Zjazdowa po piękne, kolorowe, duże, małe i w różnych odmianach dymie - królowe jesieni!

Tekst i zdjęcia: Rynek Hurtowy „Zjazdowa” S.A.
Źródło przepisu: www.kwestiasmaku.com

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl http://www.zjazdowa.com.pl

IX Wojewódzki Rajd Rowerowy OHP

9 września 2016r., Łódzka Wojewódzka Komenda OHP w Łodzi wraz z Hufcem Pracy 5-15 w Zduńskiej Woli zorganizowała IX Wojewódzki Rajd Rowerowy OHP pod hasłem „Na szlaku miejsc pamięci ofiar II Wojny Światowej 1939-1945”. Trasa rajdu przebiegała drogami powiatu zduńskowolskiego i łaskiego (drogami miasta i gminy Zduńska Wola, gminy Sędziejowice i gminy Zapolice).

W rajdzie rowerowym, długości około 30 km, wzięło udział 333 rowerzystów, w tym 48 podopiecznych Hufców Pracy województwa łódzkiego. Uczestnikami rajdu byli: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w Łasku, Zduńskiej Woli, Sędziejowicach, Poddębicach, podopieczni Hufca Pracy 5-15 w Zduńskiej Woli, Hufca Pracy 5-6 w Łodzi, Hufca Pracy 5-3 w Łodzi, młodzież gimnazjalna ze Zduńskiej Woli, Karsznicy i Poddębic, Pracownicy Nadleśnictwa Kolumna, podopieczni Warsztatu Terapii Zajęciowej w Zduńskiej Woli oraz osoby indywidualne.

rowerowego odbyło się w Gospodarstwie Agroturystycznym „Na Wyspie” w Młodawinie Górnym, gdzie przy poczęstunku uczestnicy rajdu odpoczywali po trudach pokonanej trasy. Organizatorzy przygotowali szereg atrakcji, m.in. duże zainteresowanie cieszyły się konkurencje: „bocica” oraz „rzut kółkiem ringo”. Nowością był quiz historyczny w którym uczestnicy przystępujący do konkursu musieli odpowiedzieć na 17 pytań zamkniętych, wykazując się wiedzą z zakresu II wojny światowej.

Przewodniczący Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Zduńskiej Woli - Zenon Kowalski wręczył puchar Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Komendantowi Hufca Pracy - Romualdowi Krystyniakowi za rozbudzenie i pielęgnowanie uczuć patriotycznych w młodzieży m.in. z obszarów wiejskich oraz za ogrom pracy wkładanej corocznie w organizację tak dużej imprezy.

Wszyscy uczestnicy rajdu otrzymali pamiątkowe dyplomy, znaczki okolicznościowe, materiały informacji turystycznej z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, upominki z Nadleśnictwa Lasów Państwowych w Kolumnie oraz Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Sieradzu.

Opracowanie: Sylwia Skulimowska

Źródło: www.lodzka.ohp.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Na wyspie” - Alicji i Wiesława Rumpel, na którym odbyło się zakończenie

rajdu i piknik, znajduje się nieopodal kompleksów leśnych, gdzie można spędzić czasu podczas uprawiania różnych form turystyki. Również turyści konni znajdują tutaj miejsce do zorganizowania spokojnego postoju podczas rajdu konnego. Gospodarze zapewniają bezpieczne miejsce popasu dla koni. Warto wspomnieć, że od kilku lat „Na wyspie” jest miejscem w którym odbywają się zorganizowane rajdy konne m.in. z Pabianic do Sieradza. Gospodarstwo znajduje się blisko Łódzkiego Szlaku Konnego im. „Hubala” (Pętla zewnętrzna; odcinek 23 Kolonia Szczerców - Młodawin Górny; odcinek 28 Krzętle - Młodawin Górny; odcinek 33 Lary - Młodawin Górny; odcinek 34 Młodawin Górny - Rokitnica; odcinek 01 Gajewniki - Góry Prusinowskie; odcinek 35 Rokitnica - Gajewniki). Można przyjechać tutaj na wakacje z własną przyczepą kempingową, jak i zatrzymać się na jednorazowy nocleg pod namiotem. Dla gości dostępna jest altana z kuchnią polewą, ale można też skorzystać ze smacznych posiłków przygotowywanych przez gospodynię. Specjalnością tutejszej kuchni jest czernina, a na specjalne życzenie możliwe jest przygotowanie dziczyzny. W gospodarstwie, na około 10 hektarach, znajduje się 5 stawów, w których zapaleni wędkarze znajdują ryby różnych gatunków. Nad brzegiem największego stawu przygotowano miejsca na plenerowe imprezy – grille i ogniska.

Gospodarstwo oferuje organizację imprez plenerowych, połączonych z ogniskiem, grillem i jazdą konną. Gospodarze (Pan Wiesław jest członkiem Rady Powiatowej IRWŁ w Zduńskiej Woli) zapraszają turystów indywidualnych i grupowych (w tym grupy szkolne).

Alicja i Wiesław Rumpel
Młodawin Górny 33,
98-131 Zapolice
Kom. 608 175 337

Celem rajdu było oddanie hołdu bohaterom i ofiarom II wojny światowej, przypomnienie o wielkim poświęceniu społeczeństwa polskiego, które złożyło najwyższą ofiarę na ołtarzu Ojczyzny. Oprócz akcentów patriotycznych młodzież miała możliwość poznania walorów turystyczno-krajoznawczych. Rajd rozpoczął się przy Muzeum Domu Urodzin Św. Maksymiliana Marii Kolbe – Patrona Miasta. Złożono wiązanek pod tablicą Św. Maksymiliana, zamordowanego przez hitlerowskiego okupanta oraz pod „Pomnikiem Poległym w Walce o Wyzwolenie Ojczyzny”. Podczas rajdu złożono jeszcze wiązanek czterokrotnie - w Karsznicach pod pomnikiem „Ku czci ofiar faszyzmu kolejarzom Juliuszowi Sylii, Kazimierzowi Kałużewskiemu”, w Woli Marzeńskiej - przy mogile zbiorowej „Odzyskanie wolności za przetrwanie przez naród polski strasznej wojny i terroru niemieckiego”, w Marzeninie pod Mogiłą Zbiorową Trzech Żołnierzy Polskich poległych we wrześniu 1939 roku oraz w lesie koło miejscowości Grabia pod tablicą pamiątkową Łopnika ppor. Edwarda Kramarskiego. Zakończenie rajdu

